

Sygn. akt V U 570/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Odelska**

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Leśniak

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2013r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z odwołania M. P.

od decyzji **Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.**

z dnia 7 marca 2013 r., znak (...)

z udziałem zainteresowanego R. P.

o wysokość świadczenia

I. oddała odwołanie

II. nie obciąża ubezpieczonej kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 07.03.2013 r., znak (...), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał ubezpieczonej M. P. rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres od dnia 01.04.2013 r. do dnia 31.10.2013 r. oraz dokonał potrącenia z wypłacanego ubezpieczonej świadczenia kwoty w wysokości 884,94 zł na zaległe składki.

Ubezpieczona M. P. domagała się zmiany zaskarżonej decyzji, podnosząc zarzut braku podstaw prawnych do potrącenia w całości z jej renty zaległości składkowych osób z rodziny, które są zobowiązane do ich opłacenia i tym samym pozbawienia jej środków do życia.

W odpowiedzi na odwołanie KRUS wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że mąż ubezpieczonej R. P. posiada zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 2.089,40 zł na dzień 06.03.2013 r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. P.ur. (...), od 17.01.1976 r. pozostaje w związku małżeńskim z R. P.. Małżonkowie są współwłaścicielami gospodarstwa rolnego w W., gmina K.o powierzchni wyrażonej w hektarach fizycznych ogółem 17,20, zaś hektarach przeliczeniowych ogółem (...).

(**dowód** : odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 3 akt KRUS ubezpieczonej, zaświadczenie z Urzędu Miejskiego w K. z dnia 23.03.2012 r. – k. 252 akt KRUS R. P.)

Małżonkowie P. nieregularnie opłacali składki na ubezpieczenie społeczne rolników, posiadając częste zaległości.

bezsporne

Ubezpieczona jest uprawniona do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy okresowo od 01.09.2008 r. do 31.10.2013 r.

(**dowód:** decyzja pierwszorazowa z dnia 15.10.2008 r. – k. 29-29 v. akt KRUS ubezpieczonej)

Mąż ubezpieczonej R. P. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy od 01.01.1991 r. do 30.06.2009 r. oraz od 12.05.2011 r. do nadal. Posiada zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 2.089,40 zł na dzień 06.03.2013 r., w tym składki na ubezpieczenie społeczne rolników -1.921,40 zł oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne od hap -168,00 zł.

(**dowód:** pismo organu rentowego z dnia 22.02.2013 r. wraz z wydrukiem – k. 237-238 akt KRUS ubezpieczonej, zaświadczenie z KRUS z dnia 10.04.2012 r. – k. 254 akt KRUS R. P.)

Zaskarżoną decyzją z dnia 07.03.2013 r. organ rentowy dokonał potrącenia z wypłacanego ubezpieczonej świadczenia kwoty na zaległe składki w wysokości 884,94 zł.

(**dowód:** zaskarżona decyzja z dnia 07.03.2013 r. – k. 243-243 v. akt KRUS ubezpieczonej)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej M. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie podnieść należy, że decyzja organu rentowego była całkowicie nieczytelna i dopiero w toku postępowania sądowego oraz po szczegółowej analizie dokumentów Sąd ustalił stan faktyczny sprawy.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.) składki na ubezpieczenie społeczne za każdego ubezpieczonego opłaca rolnik, a jeżeli działalność rolnicza jest prowadzona na rachunek kilku osób, obowiązek opłacania składki ciąży na nich solidarnie, w przypadku gdy oboje małżonkowie są współwłaścicielami gospodarstwa rolnego oraz oboje osobiście i na własny rachunek prowadzą działalność gospodarczą w pozostającym w ich posiadaniu gospodarstwie rolnym, to obojgu małżonkom stosownie do art. 6 pkt 1 powołanej ustawy przysługuje status rolnika.

Zgodnie z art. 50 powyżej powołanej ustawy Kasa może potrącać z wypłacanych świadczeń z ubezpieczenia zaległe składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin lub na ubezpieczenie, wraz z odsetkami, a także składki na ubezpieczenie za bieżący kwartał; dotyczy to tylko składek za osobę pobierającą świadczenie, z wyjątkiem domownika, oraz składek, do których opłacenia zobowiązana jest ta osoba. Ponadto z emerytur i rent mogą być potrącane inne należności na zasadach określonych w odrębnych przepisach. O dokonywaniu potrącenia orzeka się w decyzji ustalającej prawo do świadczenia albo w odrębnej decyzji.

W niniejszej sprawie nie budzi żadnych wątpliwości, że zarówno ubezpieczona, jak i jej mąż nigdy nie opłacali składek terminowo. M. P. od 01.09.2008 jest uprawniona do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy i nie ma obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Natomiast jej mąż R. P. posiada zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie rolników w wysokości 2.089,40 zł na dzień 06.03.2013 r.

Stosownie do art. 50 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników organ rentowy ma prawo potrącać nawet całe świadczenie na poczet zaległych składek i ich odsetek. Brak jest jakiegokolwiek ograniczenia procentowego czy kwotowego potrącanych zaległych składek.

Organ rentowy prawidłowo, lecz w sposób wręcz niechlujny dokonał w zaskarżonej decyzji potrącenia z wypłacanego ubezpieczonej świadczenia kwoty na zaległe składki jej męża w wysokości 884,94 zł.

Po pierwsze podkreślenia przez Sąd wymaga, że decyzja administracyjna wydana przez KRUS nie zawiera nawet podstawy prawnej. Nadto w zaskarżonej decyzji brak jest wskazania na rzecz kogo potrącona została zaległość składkowa.

Powyższe błędy w zaskarżonej decyzji nie mają jednak żadnego wpływu na wydany w sprawie wyrok.

Nadmienić w tym miejscu należy, że M. P. była informowana przez KRUS o zaległości swojego męża z tytułu nieopłacanych składek na ubezpieczenie rolników.

Uwzględniając powyższe i przytoczony wywód prawny Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonej, o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Na podstawie art. 102 kpc, Sąd nie obciążył ubezpieczonej kosztami procesu, o czym orzeczono w punkcie II sentencji. Zdaniem Sądu Okręgowego za nieuzasadnione należy uznać obciążenie ubezpieczonej kosztami procesu.

Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) ubezpieczonego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak: SN w postanowieniu 1974.01.14 II CZ 223/73 LEX nr 7379). Również SN w postanowieniu 1966.06.28 I CR 372/65 LEX nr 6011 wywiódł, że stosownie do art. 102 k.p.c. w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążać strony przegrywającej kosztami procesu. Kodeks nie określa bliżej pojęcia "Wypadki szczególne", pozostawiając rozwiązanie tego zagadnienia praktyce sądowej. Jednakże brak jakichkolwiek ograniczeń wyliczonych choćby przykładowo wskazuje na intencję ustawodawcy szerokiego pojmowania zakresu tego terminu.

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c., albowiem ubezpieczona działała w procesie w przeświadczeniu słuszności swych żądań, a ocena ich zasadności wymagała oceny przepisów prawa.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.12.1979 r., II PR 78/79, OSPiKA 1980, nr 11, poz. 196. Ubezpieczona w toku postępowania działała osobiście. Nie korzystała przy tym z pomocy prawnej, przez co pozbawiona była możliwości dokonania prawidłowej oceny stosownych przepisów prawnych. Ponadto przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej ubezpieczonej, sprzecznym z zasadami współżycia społecznego byłoby obciążanie jej kosztami procesu – kosztami zastępstwa procesowego.